

KÖZVÉLEMÉNY

HÉTFŐI UJSÁG.

Előfizetési ár:

Egész évre 6 korona, havonként 25 krajczár.

Felelős szerkesztő és kiadó:

ROSTKOWICZ ARTHUR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Horváth Mihály-utca 7. sz.

Hirdetések árszabály szerint.

Az önérdék uralma.

Szeged város tekintetes tanácsurai önmaguk számára kérték lakbért és saját maguk is megszavazták azt. A pénzügyi bizottság szó nélkül hozzájárult és már a jövő évi költségvetés terhére elő is irányozta.

Milyen gyorsan ment ez. Persze az anyagi érdekeltség siettetette. Bezzeg nem siettek akkor, mikor a kistisztviselők és a szolgaszemélyzet lakbérére volt szó. Azok kilencz évig küzdöttek érte és bár a köztörvényhatósági bizottság egyhangulag megszavazta nekik a lakbért, a főispán és a tanács ellene szegültek és sikerült nekik megsemmisítenni a belügyi kormányval a közgyűlés határozatát.

Akkor azzal érveltek, hogy a köz-kölségvetés egyensúlyát a lakbér veszélyezteti. A főispán érvelt ezzel különösen. Azóta kitűnt, hogy a lakbér miatt nem billent meg a köz-kölségvetés egyensúlya, pedig a város helyzete nem javult csöppet se.

Alig telt el két esztendő azóta. A város anyagi helyzete rosszabbodott. Azok a jövedelmek, amelyek a város forgalmának, fejlődésének biztosítékát képeznék, apadtak. A tanács semmi üdvöset nem alkotott, de nem is tud. A város közjövödelmeit emelni nem bírja. Minden téren a visszaesés szomorú jeleit látjuk — és e vígasztalan állapotban a tanácsnak van bátorság előállani és a saját részére 25 százalék lakbért követelni.

Nem vagyunk ellenségei a lakbérnek, sőt regóta hirdetjük, hogy az összes tisztviselők és alkalmazottak lakbérügyét rendezni kell. A mostani helyzetét a városnak azonban alkalmatlannak tartjuk arra, hogy a lakbérkérdés az egész vonalon megoldassék. Legyenek türellemmel a tekintetes tanácsurak. Ha a kistisztviselők kilencz évig várhattak a lakbérre, várjanak a tekintetes urak is valameddig.

Eddig mindig kedvezőtlen képét mutatta a költségvetés a város anyagi helyzetének, A rendkívüli alapra alig maradt 15—20 ezer korona előirányzat. Az idén 80,000 koronás rendkívüli állapot mutat ki a tanács. Hogyan lehet ez? Talán új jövedelmi forrása akadt a városnak? Dehogy. A város közjövödelmei (vám, helypénz, hidvám stb.) apadnak. A hidvám pedig, amint az újszegedi vasúti állomás elkészül, előreláthatólag felére fog apadni.

Miért oly kedvező tehát a köz-kölségvetés? Azért, hogy a köztörvényhatósági bizottsági tagok könnyű lelkiismeretű szavazhassák meg a tekintetes urak lakbérért, ami elég csinos összegecske.

Bennünket azonban nem téveszt meg a kedvező költségvetés. Tudjuk jól, lesz még annak bőjtje is, mert ha könnyelműen belemegy a lakbér megszavazásába a közgyűlés, előre megjósoljuk, hogy ennek a következménye már a legközelebbi években a pótdadó felemelése lesz.

Nehogy azonban azzal vádoltassunk, hogy roszakarói vagyunk a tekintetes uraknak, a köztörvényhatósági bizottság tagjainak figyelmébe ajánljuk az idei költségvetést, amely nagyon is rózsaszínű ebből az ex-lexes világban és keserves csalódás lesz a nóta vége.

Elvileg meg kell adni a lakbért a tekintetes uraknak is, de csak fokozatosan. A jövő évi költségvetés terhére kapják meg azok a lakbért, akiknek a törzsfizetése a 2400 koronát meg nem haladja, azután ha a város anyagi helyzete javul, kapják meg a lakbért 3200 koronáig a magasabb rangú tisztviselők is, végül pedig, ha a város helyzete pótdadó-emelés nélkül is kedvező marad, kapják meg a lakbért valamennyien.

Az óvatosság sohasem ártott. De különösen nem fog ártani most, amikor nagyon is alapos kilátásunk van rá, hogy a város közjövödelmei csökkenni fognak a ránk következő években és a fokozódó közterhek az amugy is terhes pótdadó emeléséhez fognak vezetni.

Három esztendő nem nagy idő. A tekintetes tanácsurak addig várhatnak. (A kistisztviselők kilencz évig vártak.) Ha kedvező lesz a köz-kölségvetés három év múlva is, ám kapják meg ők is a lakbért. Hanem igyekezzenek fokozni e város jövedelmeit, hogy kiérdemeljék.

Addig azonban, amíg a város közjövödelmei egyre apadnak, a városban egyetlen illemhely nincsen, a szegényügy, piaczügy rendezve nincs, a köztisztaság botrányos, stb. — addig a tekintetes urak „jutalmazásra“ ne számítsanak. A lakbért ki kell érdemelni.

Szabadkai levél.

Mérgezések és zsarolások a köz-kórházban.

A napokban egymásután két beteg gyermeket mérgeztek meg a szabadkai köz-kórházban. A harmadtéves Mihajlovics Istvannak, aki csak reggel óta feküdt a kórházban, apolói az ott már allandó bűnös könnyelműséggel orvos-ság helyett nagymennyiségű tömény-karbol-savat aütak fö s amikor a fiucska vonakodott lenyelni a halátnozó mérget, a maró folyadékot erőszakkal töltötték bele a torkába. A gyermek, akinek szörnyű kínjai között véres hab lepté be a száját, néhány perc alatt kiszüvedett. A maradék méreggel aztán Kőszegi István masfél éves lelczet etettek meg, akit sikerült még aznap szintén a másvilágra expedálni.

Ez a kettős baleset, bár halalos végű volt, a kitűnően igazgatótt szabadkai köz-kórházban nem okozott nagyobb emóciót, mivel ott az

ember életét eddig sem sokra taksálták. A teteseket eddig nem tartóztatták le, sőt Schmausz főispán még az igazgató-főorvost sem függesztette fel, akinek vétkes mulasztása lehetővé tette, hogy az apolók a gyilkos mérgeket a betegek orvos-ságos iivegeiben tarthassák.

Erről az igazgató-főorvosról különben a halottrablások vizsgálata során kiderült, hogy a halottak elveszett ruháit, ékszereit és pénzét sohasem szolgáltatja át a kórház gondnokának. Ezek a dolgok — hivatalos uton, az apacák közbenjárásával — következetesen valami parasztasszonyhoz kerültek, aki a kórháznak semmiféle alkalmazottja nem volt s aki ezen holmikát nem tudja előadni. Azt allítja, hogy ő ezeket a rablott tárgyakat a köz-kórház igazgatóságától ajándékba kapta. A rut visszaélések szalai tehát — amint előre sejtettük — eddig nyulnak vissza.

A szabadkai fegyelmi választmány, amely a szegedi bíróság a Vukovics-perben elnökével, Schmausz főispánnal egyetemben bűnpalástólónak bélyegzett, a köz-kórházi orvosok visszaéléseinek ügyében most ismét gyanus határozatot hozott. Sántha György osztályorvost megvesztegetésért, zsarolásért és egyebekért — a törvényszerű hivatalvesztés és a büntető eljárás teljes mellőzésével — csupán 500 korona pénzbírsággal sújtotta; tudni kell azonban és ez sajátságos fényt vet az ítéletre, hogy dr. Sántha pénzbüntetését (?) az általa éveken át kizsarolt és megtartott összesek nemcsak fedezik, hanem e mellett a piszkos pénzfőlölegéből még nehány ezer korona haszna is maradt.

Szörffy Sándor segédorvos ellen, a kinek visszaéléseit konstatálniok kellett, a fegyelmi eljárást nem indították meg s azt hoztak fel okul, hogy állásáról időközben lemondott. A tény pedig az, hogy Szörffy még hetekkel később is a kórházban működött és segédorvosi fietését fel is vette. Ez az ügy különben annyira botrányos, hogy nagyon megérett egy kormánybiztos vizsgálatalára, aki bizonyára számon kéri majd a főispántól, micsoda jogon fogadta el ennek az embernek a lemondását, a kit nyilvánosan megvadoltak s a ki akkor előzetes vizsgálat alatt is allott? Szörffy ugyanis emberöléssel és zsarolással volt vadolva. Schmier György osztályorvost, az országos kórhelyt, — a kiről már most megjósolhatjuk, hogy a nagyon súlyos tanuvallomások alapján a belügyminiszter feltétlenül hivatalvesztéssel fogja sújtani — Schmausz Endre főispán kifejezett kívánságához képest a tarisznyás sógorok és komak felmentették.

Bezzeg nem pártfogolta a főispán Szabadka egy másik jeles fiát, dr. Vécsei Jenő tiszti főorvost, a ki mint halottkém a gyaszoló rokonok zsebeit dézsmálta meg. El is ítélték a derék köztisztviselőt 100 korona penzbírságra (a mi a nagy haszon mellett meg se kottyán) s a hivatalvesztést és a bünvádi eljárást pedig valószínűleg a belügyminiszterium fogja elrendelni ellene, a hova az akták hamarosan felkerülnek — nem nagy öröme dr. Willheim Adolf igazgató-főorvosnak, a ki a kormánybiztostól méltán félti az ő páratlanul álló zsaroló szervezetét és zsenialisan vezetett betegkoppasztó intézetét.

Zeneiskolánk reformtervezete.

A városi zeneiskola bizottsága előtt fekszik az ezen intézetet reformáló tantervezete, melynek alapján óhajtja a bizottság átalakítani az intézetet. Régi terv, melynek szükségét ma már a bizottságnak megvalósítani volna kötelessége, ha a zeneiskolát a modern intézetek sorába emelni óhajtja. A mai rendszerral to-

vább a zeneintézet nem működhet, mert az intézet fejlődése magával hozta, hogy gyökeres, alapos paedagógiai alapra fektetett változásokat eszközöljön a zene iskolai bizottság, hogy a szülők bizalmának és a zene nevelés ügyének az intézet végrehalára eleget tegyen. Az intézet fejlődésének érdekében és a régi jó nevéhez fűzött reményünk és jó indulatunk alapján, miután az intézet rendszerét teljesen ismerjük, a zeneiskolai bizottságnak ajánljuk figyelmébe alábbi sorainkat.

Ezen intézet fejlődésének alapját a *rendes osztályrendszer* képezné, amely rendszert csak úgy érthetnénk el, ha óratöbbleteket alkalmaznánk és kapcsolatosan a tanári kar létszámát legalább két tanerővel szaporítaná a város hatósága.

Már a tanítási idő is a mai rendszerrel heti 12 órával tűrhetetlen. Az órák létszámát a tanároknál heti 24 órai időre volna szükséges életbe léptetni. A zene-tanítónők heti 18 órát volnának kötelesek tanítani.

Ma egyes szaktanárok 8–10 növendékkel kénytelenek foglalkozni egy órában. Hogy az elért eredmény mily kevés, hozzá még ha kevésbé tehetséges növendékekkel bír a szaktanár, bizonyítják az évszázó vizsgák. Ezen változtatni kell olyképen, hogy az alsó osztályokban 3 növendék, a felsőbb osztályokban 2 növendéket tanítanak csak a tanár. Ezen beosztást a 24 órai és 18 órai foglalkozási idővel lehet megoldani.

Más vidéki zeneiskolák tantervezete alapján egy órában 2 növendéknél több nem tanulhat és ha tekintjük ezen zeneiskolák tanítási rendszerének eredményét, úgy a zenenevelés komoly voltát igazolják. A szegedi zeneiskola órabesztásával *egy növendék éven által 8 óránál több órát nem kap*, ha összegezzük a kevés percet, mely egy-egy alkalommal reájuk jut. Ez nem komoly zenetartás.

A tanítási idő beosztása teljesen az igazgató hatáskörébe esne olyképen, hogy tanári kar tagjaival a kitűzött és meghatározott idővel rendelkezne.

A tanítási módszer hegedű és zongora tanszakon kielégítő, de szavunkat emeljük, hogy a jövőben a *karének, összhangzattan* és zenetörténelemre több gond és idő legyen fordítva. Ez csak úgy érhető el, ha ezen tanszakokra új tanerőt alkalmazzunk a város. Évek hosszú során át nem hallottunk vegyes kart, fiukarról még almodni sem lehet, de még szánalmasabb állapotban vagyunk az összhangzattan tanításával és a zenetörténelem előadásával. Ha tehát csüggyan reformálni fogják az intézetet, ezen tanszakokra különös figyelemmel kell, hogy legyenek az intező közegek, mert ezen elméleti tanszakok nélkül nem is képzelhetünk komoly zenei nevelést, mert ezen szakok képezik minden tanuló zenei tudásának alapját.

Az osztályrendszer a mai tanerőkkel a következőképen volna megoldható. A hegedű tanszak előkészítő 1–2 osztályait *Szommer Endre*, a felsőbb osztályokat *Danbrausky* Viktor tanítaná. A zongora tanszak előkészítő *Thalherne*, 1–2 osztály *Czimerné*, 3–4 *Schwarz Erzsébet*, a felsőbb osztályokat *Menner János* igazgató vezetné. Ezen tanszakon még egy tanerőre volna szükség a párhuzamos osztályok miatt. A magánének és a magánénekkart *Ladanyi Mariska* énektanítónő vezetné. A magánének növendékeinek kis létszámát tekintve az óratöbblet alkalmával a zongora tanszak előkészítő osztályát vezethetné. A karének vezetésével a leendő összhangzattan tanárát kellene megbízni. Hogy miért, alább bővebben fogunk foglalkozni ezen kérdéssel.

A zenetörténelem tanítást, mint más zeneintézetnél is, a zene aestethikával egybe kellene vonni, s annak előadásával az intézet valamelyik tanárát megbízni, ki ezen tárggyal foglalkozik. A zeneiskolai bizottság figyelmét nem vagyunk eléggé képesek arra felhívni, hogy, a *fa és rézfuvó hangszerek* tanítását okvetlen *ingyenes* tanfolyam által rendszeresítsék. A délvidéki tanulók rendkívüli nagy létszámát ha alapul vesszük, Szegeden nagy része tanulna fuvó hangszereket. *Missiot teljesítene a város a magyar zeneművelés érdekében*, hogy a sok idegen zene elemektől lassan szabadulhatna a nemzet, kik most ellepik a zenekarokat. Az osztályrendszer által a tanári kar botránysos fizetése is megszűnnék, mert az országban az összes vidéki zeneiskolák közül

a *szegedi tanári kar tagjai vannak legrosszabbul dotálva*.

Ennek a bajnak is a zeneiskolai bizottság az oka, mert nem igen törődött az intézet komoly fejlődésével s vele együtt a tanári kar megélhetésének kérdésével.

Az intézet növendékeinek létszámának 1883. évtől kimutatása:

1883–84 évben 93 növendék; 1884–85: 106, 1885–86: 128, 1886–87: 125, 1887–88: 141, 1888–89: 163, 1889–90: 154, 1890–91: 167, 1891–92: 178, 1892–93: 136, 1893–94: 139, 1894–95: 181, 1895–96: 160, 1896–97: 130, 1897–98: 125, 1898–99: 101, 1899–1900: 131, 1900–1: 160, 1901–2: 150, 1902–3: 150.

Ezen statisztikai kimutató alapján lehet megítélni, ha a városi zeneiskola éveken keresztül stagnált, de ha rendes tantervezettel, osztályrendszerrel és kellő időbeosztással működne, a létszám meghaladná a 300-at is, mely nem sok, ha alapul vesszük a város tanuló ifjúságát. A zenebizottság tagjainak alapul kell venni azt, hogy a zenenevelés által *magyar gyermekeinknek életpályát és kenyeret teremtsünk*.

Az intézet reformtervezetét okvetlen a *helyiség változtatásával* kell megkezdeni, mert a jelenlegi épület nem felel meg az intézet céljainak, az alsó termek egészségtelenek (ügylátszik a város főorvosának figyelmét kikerülte) az emeleti termek kicsinyek. Akusztikájuk nincsen.

Az intézet részére okvetlen külön épület kellene építeni, megfelelő hangverseny teremmel, a melyben az intézeti növendékek évenként tanuláruk eredményét három-négy nyilvános hangverseny alkalmával bemutatnák.

Nem hagyhatjuk szó nélkül a zeneiskola reformtervezetével kapcsolatosan a *templomi ének és zenekar* kérdésének komoly megoldását. Ezen fontos kérdést az intézeti énekkar szervezése által érthetjük el. E kar a városi zeneiskola kebeleiből alakulna és éppen ezen fontos kérdésnek a megoldását az újonnan kinevezett összhangzattan tanára lenne megbízandó. Az intézetnek van zenekari osztálya, mely ma már elég erős a kérdés zenei oldalát megoldani. A fuvóhangszerek tanításával teljes zenekart lehetne szervezni, hogy külerőkre idővel nem lenne szükség.

Szeged város ezen kulturintézet felvirágzására hozhatna évenként 8000–10000 korona áldozatot a tandíj bevetelen kívül, mert a mai állapotok alapján nem igen kerül a városnak ezen intézete sok költségbe, amely összeg a tandíjból megtérül. A tandíj csekély, azt is módosítani kell, az alsó osztályú növendékek 80 korona a felső osztályú növendékek évi 100 korona tandíjat fizetnének. Ingyenes mellék tantárgyak csupán a karének, zeneelmélet, zenetörténet és aesthetikai, a többi tanszakok tanulásáért külön tandíjat kellene szedni. A tandíjmentes növendékek létszámát minimumra le kell szállítani. A reformtervezetnél törölni a sok ingyenesek légióját, csak a zenei tehetséggel megáldott növendékeket kellene ösztöndíjkepen *kitüntetni a tandíjmentességgel*.

A zeneiskolák a jövő évben állami segílyt nyernek. A zenebizottsági elnöknek már most ajánljuk figyelmébe ezen körülményt, hogy ki ne maradjunk belőle, mint a múltban.

Ha a zenebizottság tagjai ezen pontokat magukéva teszik, zeneiskolánk művészi céljának meg fog felelni és működésének magaslatára fog emelkedni, olyképen, hogy a szülők bizalma az intézet iránt emelkedni fog s az intézet tanulói a magyar zenenevelés szentélyének fogják tekinteni ezen kulturintézetet.

Végül a zenebizottságnak tekintetbe kell venni azon körülményt is, hogy a városi zeneiskola tantestülete az intézetet ne privát mellék jövedelem forrásnak tekintse s egész idejüket a magán óráknak szenteljék, hogy megélhessenek, hanem igenis arra kell törekedniök, hogy a tanári kar tagjai csupán az intézetnek szenteljék művészi tehetségüket, mely csak úgy érhető el, ha tisztességes fizetéssel látják el a tanári kart, hogy megélhetésük biztosítva legyen.

Az elégedetlenség kútforrása.

Az egész megye népe elégedetlen; különösen a munkásosztály. Van is reá oka. Boldogulni nem tud. Helyzete évről-évre nehezebb. A megye szívében a százezer holdas Pallavicini-féle hitbizomány, amelyet a lelketlen-szivtelen

Novák József országgyűlési képviselő kezeli, akinek bizalomleveléhez annyi piszok tapad, hogy aligha van és volt képviselő az országban aki oly rut módon jutott mandátumhoz, mint ő. A vesztegetés, a lélekvasarlás nagymestere ez az ember, akit átkoz az egész megye.

— Ha megválasztanak képviselőnek, boldoggá teszem a népet — így mondta választás előtt s lépre csalta a szegény parasztokat.

Olcsó bérleteket ígért és küldt, hogy nem boldoggá, hanem inkább boldondá tette az egész megyét. Igazán csodával határos, hogy ezek a szegény, becsapott parasztok ilyen sok gonosz-ság után áóra-kapára nem kaptak.

Az algyői népet a „nagyfával“ a választás előtt tette boldondá. A tömörkényi és csanyi polgárokat szintén olcsó bérlet ígéréssel szedte le a lábáról. A szegény sándorfalvai parasztokkal pedig úgy bánik, mint a kutyaival. Aki tétet-fejet nem hajt neki, attól elveszi a kis bérletet könyörtelenül.

Most a mindszei dolgairol értesülünk. Ez a szegény község is teljesen ki van szolgáltatva az uradalomnak és *Novák József* ért hozzá, hogyan kell a saját érdekeben kiaknázni a nép helyzetét.

Mintegy hat év előtt a kurca réti (400 hold) földeket kapták bérbe a mindszei magyarok. Buza alá (1200 négyszögölével) 27–30. arpa és kukorica alá 18–22, vetemény alá 36–44 frtért holdjat. Méregdraga bérlet volt ez, de a nép rá volt szorulva.

Kiúta a gémes tói 400 holdat is 100 ölenként 6–8 frtért. A szegény nép megszántotta, de a termést a víz elvette. Még így is örültek szegények, hogy a naszonbért vissza-kapták.

Aki Novákra szavazott, 2–2 hold bérletet kapott borsos aron, az ellenzéki érzelmetek nem kaptak meg ennyit se. A nagycsucsai földeket is a népek ígérték, de nem adták oda. Híresztelték azt is, hogy majd a Lichtenberg-bérletet osszák el, de ez se történt meg és hogy ez is csalétek volt, bizonyítja, hogy az uradalom Lichtenberggel újabb husz éves szerződést kötött.

Jelenleg az uradalom a horgolati földeket adja bérbe. Persze, az ő kedves kortes embe-reinek, a másodbíróknak, pénztárnoknak stb. Persze, csak egy évre szól a bérlet, hogy annyi inkább függjön tőle a paraszt és minden pillanatban ki lehessen tenni e bérletből. Így akarja megfélemlíteni a népet és biztosítani a maga számára a képviselői állást, amelyet érdemtelenebb ember nálánál nem viselt.

Torkig van már ezzel a gyűlölt alakkal az egész megye népe, amelynek boldogulását akadályozza. A szegvári kerület választó polgárai vannak elkeseredve különösen, mert ő miatta szenvednek legtöbbet. A szocializmusnak az ő szivtelen működése adja a tapot. Neki köszönheti a különben jólelkű Pallavicini örgrof is, hogy gyűlölettel van eltelve iránta is az a nép, amelyet a saját önző céljaira kihalaszt, boldondá tett a novák.

Mindennek van határa. A türelemnek is. Ezer és ezer ember jóléte, boldogsága függ az uradalomtól. Viszont az uradalom is rá van szorulva a munkáskezerekre, amelyek fenyegetőleg emelkednek föl ellene. Az öröfnak érdeke, hogy a nép baján segítsen és ha ez a novák áll a dúsgazdag főúr és a nép közé, el kell háritani az akadályt. Szóval: el kell távolítani a novákot, a nép ellenségét.

Ujdonságok.

— **Kossuth emléke.** Szeged népe nagy lelkesedéssel ünnepelte meg az idén is a halhatatlan emlékü Kossuth Lajos születésének 101-ik évfordulóját. Az ifjuság szombat este a szobor előtt rendezett ünnepélyt, amely alkalmával *Polczner* Jenő képviselő tartott hatásos emlékbeszédet. Este a népkörök és egyletek társasvacsorákat rendeztek, amelyeken sok beszéd hangzott el. Vasárnap a magántisztviselők együletében dr. *Kalmár* Antal a jeles közjogiró tartott felolvasást Kossuthról.

— **Az ujságíró és a kiadó.** Mikor a vidéki hírlapírók országos szövetsége megalakult, a hírlapírók és a kiadók közti jogviszony

szabályozását is feladatul tűzte maga elé. Eből azonban semmi sem lett. A hírlapíró ma is a kiadó önkényének van kiszolgáltatva. Ha az újságíró az idegölő munkában kidől, elbocsátják. Így járt most egyik kartársunk is. Tizenkét évig robotolt az egyik lapnál. Az idén kibetegedett. Hónapokig gyógykezelte magát és mikor nagynehezen talpra állt, akkor a kiadója fölmondott neki. Hat heti fölmondási időt kifizetett még. Ez volt a tizenkét esztendő, odaadó munkásság jutalma. Az újságíró felszedheti sátorfáját és kereshet más állást, ha ugyan talál. Hogy az illető családos ember, gyermekei vannak, mit törődik azzal a kiadó. Vagy nem elég, hogy a hat heti fölmondási időre kifizette?

— **Városrendezés terv nélkül.** A szerencsétlen kezű Tisza Lajos eszményi várost akart teremteni a rombadőlt Szeged helyén. Megis csináltatta mérnökkel a terveket és fölépült a szabályos Szeged. Igen ám, de a Tisza folyóval nem számolt a Tisza kormánybiztos, pedig ez a folyó nem engedte magát megrendszabályoztatni. Így történt aztan, hogy a meder magosodás miatt emelni kellett a várost védő töltésvonalat is. Emelték is mindent, csupán a körút két pontja közt nem. Így történt aztan, hogy az egyik helyt a házakat eltöltötték, a másik helyt a régi magasság maradt, ami kivívó ellentét. Így pl. a felső kereskedelmi és felső leányiskola épületei előtt a járda 60—70 centiméterrel magasabb a régiénél, a rakpart pedig 80—90 centiméterrel alacsonyabb a töltésvonalnál. Az a kérdés mar most mért van ez így? Ha szükség volt az egész köröltés magasztására, mért hagyták védtelenül a várost olyan hosszú vonalon, közvetlenül a Tiszával szemben? Hiszen akkor nem volt szűz seg a töltésmagasztásra, mert a vízvédelemi vonalakat egyformán kell erősíteni vagy sehogy. Ugy látszik, a városrendezés és a vízvédelem dolgával se a főispán, se csatósai nincsenek tisztában.

— **Nem fletik az adót.** Az ország zürzavaros állapota nem változott. Ellenkezőleg, a helyzet rosszabbodott. Az adófizetés teljesen szünetel. Az adóhivatal akár megszűnhetne amugy sem rokonszenves működését. Ennek a következménye pénzügyi válságra fog vezetni. Az ipar és kereskedelem pang, a magyar értékek a világgiacon aláhanyatlanak. Ha a válság még soká tart, a gazdasági válság fogja nemsokára követni.

— **Munkaközvetítő intézet.** A kormány nagy régebben elhatározta, hogy az ország nagyobb városaiban munkaközvetítő intézeteket létesít a budapesti munkaközvetítő intézet mintájára. Szegeden is égető szükség volna a munkaközvetítő intézetre, amelynek főnökéül az ipartestület törekvő jegyzőjét, *Bozsó Jánost* ajánlotta a helyi bizottság a miniszternek. Az ügy azonban nem jut dűlőre. Hír szerint a munkaközvetítő intézeteket csak a jövő évben fogják fölállítani és pedig a legelsőt Marosvásárhelyen, azután Kassán, Temesvárt, Pozsonyban, Győrött, Debreczenben és végül Szegeden, holott legelső sorban éppen nekünk volna szükségünk a munkaközvetítő intézetre, mert a mi vidékünkön legnagyobb a munkahiány.

— **Siker a halál után.** Most, hogy a népszínház élelmes igazgatója nap-nap után telt házakat csinál Dankó Pista legutolsó színpadi alkotásával, a Czigányélettel, eszünkbe jut a rut hálatlanság. Négy év előtt írta meg ezen népszínművét Dankó. Még akkor itt lakott Szegeden, a belvárosi szent Demeter egyház mellett. Békefi Antal, Rostkovicz Arthur és Liptai Károly olvasták át az első felvonást és biztatták a mar akkor is beteges költőt, aki a szindarab alakjaiban a kisteleki hatrongyos (így hívják a cigánysort) alakjait szólaltatta meg. A darab tárgyát a Rigó János és Cimay hercegné botránya képezte (persze más nevekkel) volna, de barátai rábeszélésére igazi népszínművé változtatta át Dankó. Mikor a darab

elkészült, szépény Dankó Pista elvitte *Porzolt* Kálmánhoz, aki néhány hét múlva visszaadta. A reményeiben keservesen csalódott Dankó a Kísfaludy-színházban adatta elő a darabját, amely most, halála után a Népszínházban fényes sikert arat. A cigányhangverseny is Dankó eszméje volt. De ő szegény nem érte meg. Nalunk a költőnek nyomorúságban kell elpusztulni, hogy halála után észrevegyék. Kíváncsiak vagyunk rá, vajjon a népszínház igazgatója a Dankó-szoborra mennyit fog adni a haszonból.

— **Az öreg katonák forrongása.** Nagy az elkeseredés a kaszárnyákban. Az öreg katonákat nem bocsátják haza október esején, amint most már bizonyos, hanem az év végéig bentartják. Szegeden csendesen viselkednek az öreg katonák. Tűrnek. Tudják, hogy miért. Ez a csönd azonban éppen nem mutatja azt, mintha az öreg legénység teljesen beletörődött volna sorsába, hanem igenis arra mutat, hogy teljes egyetértésben van. A fiatalabb legénység az öregek pártján áll és a porkoláb szerepre nem kapható. A bakák — bár megöltötték — mohón olvassák az újságokat. A soproni eset nagy izgalmat keltett itt is. A katonák estéinként összebujnak a legénységi szobákban és az ország sorját hányják-vetik. Ha zupás vagy tiszt vetődik közéjük, elhallgatnak. Éjszaka a legénységi szobákban nehéz sóhajok hallatszanak. Az öreg bakák sóhajtoznak a szabadságért...

— **Mire megvénülünk.** Az öregségnek sokszor keservesek az évei, különösen ha a munkaképtelenség miatt beköszönt a hajlékba a nyomor. Ezért még munkabíró férfikorában kell gondoskodni mindenkinek hogy öregségére is legyen mit a tebbe aprítani. Takarékoskodni kell. A legegyszerűbb módja ennek, ha üzletrezt vált magának mindenki a Bankégyesületnél (a Kass kávéházzal szemben) és magáért heti egy vagy több korona befizetésre kötelezi. Ha szükségét szenved személyi hitel címén olcsó kölcsönt kap és a szövetkezet sorsjegynyereiményeiben is részesedik.

— **Kurucz Újság.** Új harcos jelent meg a porondon, ahol a magyar nemzet igazáért áll a küzdelem. A szabad eszű fegyverével áll a küzdők közé az új harcos és mar is ott küzd a legelső sorokban. Ez az új harcos a Kurucz Újság, független, politikai napilap, amelynek irányzatkait Kossuth Ferencz, Thaly Kálmán, Barabás Béla, Eötvös Károly és a függetlenségi párt vezetői írják. Az előkelő színvonalon álló Kurucz Újság krajczáros lap. Szegeden szerdától kezdve fogják arusítani. A szegedi kiadóhivatal Petőfi Sándor-sugarút 16. sz. a. lesz, ahol megbízható elárusítókat állandóan alkalmaz a lap szegedi képviselője *Gönczi József*. A polgárság figyelmét felhívjuk az új hazafias vállalatra.

— **Suttognak.** Az öngyilkossá lett *Szegedi* Endre zenedei igazgató rejtélyes halála még mindig foglalkoztatja a közönséget és suttognak olyasmiről, aminek következménye lett volna az öngyilkosság. Hivatalos helyről közvetlenül az öngyilkosság után megczafoltak ugyan a híreszteléseket, de azért nem nyugtatták meg a közönséget, amelynek köréből ellenőrizhetetlen hírek kelnek szárnyra. Fölhívjuk erre a körülményre a főispán figyelmét. A leghelyesebb volna a zenedei számadásokat, a leltári alaposan átvizsgálni, nehogy a közönség gyanuja köztudattá váljon.

— **Népgyűlés az öreg bakáké t.** A polgárság Szegeden is megmozdult, hogy tiltakozó szavát fölemelje az öreg katonáknak október esején ut való bentartása ellen. A népgyűlést előkészítő bizottság kedden este 7 órakor tart ülést az ipartestület vendéglőjében. Az előkészítő bizottság fölkeri az érdeklődő polgárságot, hogy mentul nagyobb számmal jelenjen meg az értekezleten.

— **Zenészet kongresszus.** A II. országos zenészet kongresszus Bogisich Mihály cz. püspök elnöksége alatt október hó 13—16-an lesz megtartva Budapesten. Kívánatos lenne, ha a hazánk városaiban működő összes zenetanárok, zenetanárnők, zeneszerzők, zeneírók, egyházi és világi zenészek mind itt lennének ezen a 3 napon Budapesten, hogy minél impozánsabban adhassunk kifejezést összejöveteleinknek. Szakítson időt mindenki erre a 3 napra,

mert kell, hogy zenei kulturügyünk emelése érdekében végre is tölemljük közös erővel és akarattal szavunkat. A jelentkezéseket kérjük *Ságh Józsefnél* (Budapest VIII. ker., Baross-utca 81) mint az állandó zenei szaktanács intező igazgatójánál minél hamarabb eszközölni, hogy az olcsóbb vasúti jegyek, olcsóbb lakások stb. érdekében az intézkedések idejében megtehetőek legyenek. A jelentkezéssel egyidejűleg 2 korona részvételi díj küldendő, mely összeg a rendezési költségek fedezésére szolgál. A jelentkezők meg fogják kapni a részletes műsort és tudnivalókat még október hó első napjaiban.

— **Mindenkinek örömet okoz** a szép ékszer. Mai napság, a legszegényebb ember is vásárol magának órát, láncot, függőt, gyűrűt, mert az ékszer nem kidobott pénz, hanem megtakarított érték, de csak akkor, ha rendes, megbízható helyen vásároljuk. Ilyen megbízható hely a **Politzer Sándor és Fia** üzlete Szegeden, a Klauzál-téren, a Wagner-féle üzlet és a Kossuth-szobor között. Ez a cég már **százötvenöt év** óta szolgálja ki becsülettel vevőt s aki ott vásárol, bizonyára nem csalatkozik.

— **Az önkéntes tűzoltók.** A hét elején történt, hogy Szőregh községét nagy tűzveszély fenyegette. Ezer szerencse, hogy a nagy szélvihar daczára sikerült megfékezni a dühöngő elemet. A tűzveszélyben lévő község Szegedtől is kert segítségé, de a mi főkapitányunk ridegen elutasította a kérelmet. Itt említjük meg, hogy a szegedi önkéntes tűzoltó egyesület nem rég anyagi támogatásért fordult a szomszédos községekhez, de Tápét kivéve a községek nem nyújtottak támogatást. Természetesen, az önkéntes tűzoltók csak olyan községbe vonulnak ki, amely őket támogatja, a város tűzoltósága pedig nem mehet, mert ugys csekély létszamu és itthon is szükség van rá. Mért nem támogatják a szomszédos községek a mi önkéntes tűzoltóinkat

— **Az örök láng.** A tavasszal Szegeden járt *Kőrösi Lajos*, a nemzeti színház ny. tagja és *Halasi Béla* színész, akik a Kossuth szobor előtt felállítandó örök lángra gyűjtöttek, illetve a Kossuth-albumra, amelynek tiszta jövedelme jutna a hazafias célra. A felhívást *Jékey Károly* budapesti könyvkereskedő állította ki. A gyűjtés szépen sikerült, de az Albumot türelmetlenül varjak, mert a határidő, amikorra ígérték, lelet. Többen levél útján szorgalmazták az Albumot és ami nagyon gyanusá teszi a dolgot, a leveleket azzal hozta vissza a posta, hogy: a címzett ismeretlen.

— **Szegedi leányok sikere.** A két szegedi művészelkü *Bója-leány* erdélyi művész utjok szép sikert arattak. Az erdélyi lapok lelkes szavakban emlékeznek meg úgy *Bója Mariska* végzett drámai színész növendék jutalékaról; valamint *Bója Ilonkáról*, a szegedi zeneiskola jeles tehetségu ének-növendéknek Szegeden is ismert szép hangjáról. A többek között a „Szamosújvári Közlöny” így ír a kisasszonyokról: Harom estén szerepelt egy szín-növendékekből álló társaság a heten Szamosújvárt s ez a szereplés alkalmat adott a közönségnek egy par sokat ígérő és szépreményekkel biztató tehetség felismerésére. A nők közül *Balazs Janka* és *Bója Ilonka* keltettek feltűnést ez utóbbi különösen nagyterjedelmű hangjával vonta magára a figyelmet. Igen jó erőnek bizonyultak *Bója Mariska*, *Solti Károly*, *Inke Rezső*, *Horvath Győző* és *Nagy Lajos*.

— **Putits György nyilatkozata.** A tanfelügyelő egyik vadlója, *Putits György* lapunk zártakor nyilatkozatot küldött Budapestről hozzánk, amelyet szó szerint már nem közölhetünk. Nyilatkozatában aljas és becstelen rágalomnak nyilvánítja azt a gyanusítást, mintha az ő keze benne lett volna a dr. *Tergina Gyula* tanfelügyelő nyugdíjazási ügyében. Miután „Szegedi Napló” kérdéses cikke — tudomásunk szerint — teljesen a tanfelügyelő bemon-dása alapján került a lapba, elvárjuk, hogy a Sz. N. jóváteszi a dolgot, mert nem lehetett célja meghurcolni ártatlan embert és azt sem akarjuk elhinni, hogy a Sz. N. a borralalós tanfelügyelő védőjének szánalmas szerepére vállalkozzon.

— Orvosi körökben már rég ismert tény, hogy a **Ferencz József keserűvíz** valamennyi hasonló vizet, tartós hashajtó hatása és említésre méltó kellemes ízénél fogva már kis adagban is tetemesen felül-mulja. Kérjük határozottan *Ferencz József keserűvizet*.

— **Rendőr a biztos ellen.** Szegeden nem is rendkívüli dolog, hogy a közrendőrök fegyelmi följelentéseket tesznek a biztosok ellen. Annak a gyalázatos rendszernek a következménye ez, amely a mostani főkapitány alatt meghonosodott. *Molnár János, Kürthy Elek* esetei mellé sorakozott újabban *Bende Antal* rókusi rendőrbiztos esete is. Az alárendelt rendőre tett ellene fegyelmi feljelentést és ennek nyomán megindult ellene a vizsgálat. Hogy mi lesz a vége, nem tudjuk. A vizsgálatot azonban figyelemmel fogjuk kísélni, mert jól tudjuk és régóta hirdetjük már, hogy nem annyira az emberek bűnösök, hanem a rendszer.

— **Pártfogolt közromlás.** Két közérdekű panaszt is kapunk egyszerre. Az egyik a büntényekkel megrakott rigó-utcából érkezik. Az egyik büntanya tulajdonosa ugyanis elmegy onnan, a főkapitány pedig ígéretet tett a rókusi képviselőknél, hogy új engedélyt nem ad ki. A rigó-utcai lakosok azonban attól tartanak, hogy az engedély-átvétel mégis meg fog történni. No majd meglátjuk. A másik panasz szerint a Maros utca 30. és Zsótér-utca 3 sz. a ház árverésén az egyik háló-utcai büntanyás tulajdonába került, aki ezen forgalmas utcán újabb büntanyát akar berendezni, holott közvetlen közelében van a sóhivatal, a Popper-féle timár és a Forgiarini-féle szalámigyár, tehát e helyen a büntanya engedélyezése valószínű merénylet volna a köztisztesség ellen. Majd meglátjuk, a főkapitány a közérdek ellenére engedélyezni meri e a túrt bünbarlangot.

Szerkesztői üzenetek.

T. (Szeged.) Hogy az illető ellen fölléphessünk, tudassa a szerencsétlen áldozatok czimeit is. Akkor föltétlenül leleplezzük az okleveles gazfickót.

V. R. A jövő héten.

M. (Helyben.) Nem tudjuk, hogy a korodákban mi az orvosi vizsgák díja, de a díjszedés alighanem jogos. Egyébként utána nézünk.

ASZTALOS-ÜZLET ÁTHELVEZÉS.

Tisztelettel értesitem a nagy érdemű közönséget, hogy

asztalos műhelyemet

megnagyobbítva és azt mindenféle asztalos munkákra újonnan berendezve

Bocskay-utca 5. szám alá

helyeztem át

Elfogadok teljes lakásberendezéseket, valamint minden az asztalos szakmába vágó megrendeléseket stilszerű kivitelben és mérsékelt árak mellett úgy helyben mint vidéken.

A nagy érdemű közönség szives pártfogását kérve, maradtam

kiváló tisztelettel

Könyves László

asztalos-mester.

Kérjen ön csak

Selle és

& Kary-féle

Fredin

A legjobb fénymáz

mindenféle cipőbőröz sárga és fekete

Különösen ajánlatos a Boxcalf, Oscaria, chevreaux és lackcipőkhöz. Wien, XII/1.

Egyéves :- :-

:- :- önkéntesek

a szükséges :-

:- felszereléseket

a legszebb :- :-

:- :- kivitelben

a legjutányosabb

árakért :- :-

:- :- nálunk

beszerezhetik. :-

Nemes L.

és Társa

:- Szeged. :-

Női kereskedelmi tanfolyamot

végzett, szép írású, keresztény uri leány ajánlkozik irodába vagy kis gyermekek mellé szerény feltételek mellett. Cím B. I. 21. postrestante Szeged.

Lengyel Lőrincz

cs. és kfr. udvari butorgyáros újonnan, modern berendezett műasztalossága SZEGED, Vadász-utca 2. sz.

Elvállal a legjutányosabb ár mellett kizárólag szolid kivitelben, előadott vagy saját tervek szerint egyes butorok vagy egész berendezés készítését. Klauzál-téri fényesen berendezett butor áruházában pedig kész butorokból állandó

kiállítás van.

Legjobb fémtisztító-szer

volt és marad is az

AMOR

fém-tisztító.

Háztartásban nélkülözhetetlen. Kapható mindenütt 14, 20 és 30 filléres dobozokban. ooooo Gyár Lubszkynski & társa Berlin (Germania) NO.

Figyelni az AMOR védjegyre!

Hölgyek figyelmébe!

A női szépség legfőbb kelléke

a szép arcz, a dus hajzat és tiszta fogak.

Hogy ez meglegyen, használtassék az arcbőr ápolására legkiválóbb készítmény, a elegáns hölgyek kiválóan kedvelt szépitőszere:

az orgona-crém

Minden eddig készített szerek között a legkitünőbb készítmény, mivel nem zsíradék. Kis tégely 1 kor., nagy 1 kor. 60 fill., szappan 70 fill., poudert 3 színben kis doboz 1 kor., nagy 2 korona.

ellen és hajkorpa elmulasztására, min hajhullás hajnövést előmozdító szer, legmegbizhatóbb a dicsőítő le- **bojtorján hajszesz,** velekkel kitüntetett ára 2 korona, Chinin hajviz, ára 1 korona 20 fill. Tanno Chinin Pomade ára 1 korona 20 fill. A fogak tisztán és ép állapotban tartásához legjobb a Szalic-fogviz, ára 1 kor. 20 fill. és Menthia Fogpor, ára 1 kor. Mind e szerek egyedül valódi minőségben kaphatók

Bárcsay Károly gyógyszer-tárában

Szeged, zöldség-piacz, Széchenyi-tér 12. szám.

EGYENRUHÁKAT

egyéves önkénteseknek a legcsinosabb kivitelben egyéves önkénteseknek feltűnő olcsó árban egyéves önkénteseknek szigoruan az előírás szerint egyéves önkénteseknek a legrövidebb idő alatt készit

HOLTZER S. és FIAI cég

egyenruházati osztálya

Szeged, Hid-utca.

ÚJ ZÁLOGINTÉZET SZEGEDEN.

A »Bankegyesület, mint szövötkezet« Szegeden

zálogüzletét

megnyitotta és a legelőnyösebb feltételek mellett ad kölcsönöket:

Ruhaneműekre

Ékszerekre . . .

Értékpapirokra és

Jugóságokra . .

Szegeden, Erdélyi-Deutsch palota, Kass-vigadóval szemben.

Üzleti órák:

délelőit 1/9—1 óráig délután 3—6 óráig.

Vadászok figyelmébe

ajánlom dúsan felszerelt fegyverraktáramat. Fegyvereim kitünően hordanak és a legújabb szerkezetűek. Fegyverraktáram mindenkor megtekinthető.

Tisztelettel

Sebők Mihály,

Szeged, Széchenyi-tér, Juran'y-ház

